

- організації навчального процесу) / Г.М. Мешко. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – 34 с.
3. Ушинський К.Д. Твори 6-ти т. Т. 4. – К. : Рад. школа, 1952. – 518 с.
4. Юнг К.Г. Собрание сочинений. Конфликты детской души / К.Г. Юнг; [пер. с нем]. – М. : Канон, 1994. – С. 186-200.

Мешко Г. М.

КУРС "ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ЗДОРОВЬЕ ПЕДАГОГА" В СИСТЕМЕ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ К ЗДОРОВЬЕТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В статье раскрыты значение и место курса "Профессиональное здоровье педагога" в системе подготовки будущих учителей к деятельности по сохранению и укреплению профессионального здоровья, охарактеризованы его задачи, функции, содержательное и технологическое наполнение. Описан опыт работы по внедрению указанного курса в практику работы высших педагогических учебных заведений.

Ключевые слова: профессиональное здоровье, будущие учителя, учебный курс "Профессиональное здоровье педагога", содержательное и технологическое наполнение курса, стратегия здоровьесбережения, профессиональная стрессоустойчивость.

Meshko G. M.

THE COURSE "PROFESSIONAL TEACHER'S HEALTH" IN THE SYSTEM OF FUTURE TEACHERS' TRAINING FOR HEALTHY ACTIVITY

The article investigates the meaning of the course "Professional teacher's health" and its place in the system of future teachers' training. It is characterized its objectives, functions, content and technological content. The article describes the experience taken from the implementation of the given course into the educational process of higher educational institutions.

Key words: professional care, future teachers, training course "Professional teacher's health", semantic and technological content of the course, the strategy of health caring, professional stress stability.

УДК 378

Пономаренко Г.О.

ЗНАЧУЩІ ОСВІТНІ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТА: ДЕФІНІТИВНИЙ АНАЛІЗ

У статті здійснено дефінітивний аналіз значущих освітніх компетенцій студента. Розглянуто особливості змісту навчання у вищих навчальних закладах, що орієнтується на потреби українського суспільства й забезпечується не тільки ціннісно-смісловими, загальнокультурними, навчально-пізнавальними, науково-інформаційними, комунікативними, соціально-трудовими компетенціями, компетенціями саморегуляції і рефлексії та наявністю знань, умінь і навичок, з'єднаних із соціально важливими й професійно значущими якостями особистості, але й здатністю ефективно застосувати їх у конкретній ситуації для ефективного розв'язання поставленого завдання.

Ключові слова: компетенції, компетентнісний підхід, ключові компетенції, загальні компетенції, наочні компетенції, академічні компетенції, комунікативні компетенції, дослідницькі компетенції, організаційні компетенції, значущі освітні компетенції студента.

В умовах соціо-економічних змін, що відбуваються у світі, зокрема й у нашій державі, основним ресурсом стає мобільний і висококваліфікований людський капітал. Кінцевим результатом освіти вважають готовність і здатність молодих людей нести особисту відповідальність не тільки за власне благополуччя, а й за добробут суспільства. Важливою

метою сучасної освіти є розвиток у студентів здатності конструктивно діяти для ініціювання інноваційних способів майбутньої професійної діяльності. Актуальними стають компетенції, що сприяють розвитку в них професійної мобільності, відповідальності, здатності засвоювати і застосовувати знання в незнайомих ситуаціях. На думку Н.Лебедкової, "основним результатом діяльності вищого навчального закладу має стати не система знань, умінь і навичок, а здатність людини діяти в конкретній життєвій ситуації. Саме з цим пов'язана поява багатьох ідей компетентнісного підходу в освіті" [12, с. 425].

Спрямованість педагогічної науки на реформування системи освіти в Україні, її інноваційні процеси зумовлюють пошук резервів удосконалення підготовки майбутніх спеціалістів. Провідним напрямом освітніх реформ у системі професійної вищої освіти є компетентністний підхід до навчання, що пов'язаний з інноваційним цілепокладанням зі знань і умінь (як результату навчання) на формування компетентностей та компетенцій студентів. Одним із конструктивних шляхів вирішення означеної проблеми, на наш погляд, є визначення значущих освітніх компетенцій студента.

Питання компетентнісно зорієнтованої освіти розробляли П.Борисов, І.Зимня, В.Кальней, М.Рижаков, А.Хуторський та інші. Сформованість компетенцій як кінцевий результат процесу освіти розглянуто в працях Н.Кузьміної, А.Маркової, Л.Петровської. Вагомий науковий доробок є підґрунтям для подальшого комплексного дослідження теорії і практики організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, зокрема і формування компетентностей та компетенцій студентів.

Метою статті є здійснення дефінітивного аналізу значущих освітніх компетенцій студента у психолого-педагогічній літературі.

На необхідності розвитку значущих освітніх компетенцій студента наголошується у низці законодавчих документів нашої країни: у законі "Про вищу освіту"; законі України "Про наукову і науково-технічну діяльність", законі України "Про інтелектуальну власність", законі України "Про професійний розвиток працівників", Національній доктрині розвитку освіти в Україні тощо. Істотні зміни у спрямованості цілей, змісту й характеру вищої освіти відображено у законі України "Про освіту". У Концепції розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010-2020рр.) серед векторів підготовки майбутніх фахівців визначено такі: вільний розвиток людини, спрямування на творчу ініціативу, самостійність, конкурентоспроможність, мобільність фахівця [11].

Дефініцію "компетенція" в "Українському педагогічному енциклопедичному словнику" витлумачують як "відчужену від суб'єкта, наперед задану соціальну норму до освітньої підготовки учня, необхідну для його якісної продуктивної діяльності в певній сфері, тобто соціально закріплений результат. Результатом набуття компетенції є компетентність, яка, на відміну від компетенції, передбачає особистісну характеристику, ставлення до предмета діяльності. Компетенцією можуть бути виведені реальні вимоги до засвоєння учнями сукупності знань, способів діяльності, досвіду ставлень з певної галузі знань, якостей особистості, яка діє в соціумі. Ознакою компетенції є її специфічний предметний або загальнопредметний характер, що дає змогу визначити пріоритетні сфери формування, навчальні предмети, змістові лінії" [15, с. 231].

У "Словнику сучасної англійської мови" зазначено, що "компетенція (від лат. *competentia* – "здібний" або від лат. *competere* – "досягти, відповідати") – це: 1) здібності та вміння здійснювати необхідну діяльність; 2) спеціальна сфера знань; 3) спеціальні вміння для виконання певних професійних обов'язків" [17, с. 187].

У "Великому тлумачному словнику сучасної української мови" це поняття визначено як "добра обізнаність у чомусь; коло повноважень певної організації, установи чи особи; загальна здатність, що базується на знаннях, досвіді, цінностях і здібностях, які набуті завдяки навчанню" [4, с. 449].

У "Словнику іншомовних слів" цей термін трактують як "коло питань, у яких певна особа володіє знаннями, досвідом" [14, с. 311].

Наголошуючи на тому, що "компетенція – це готовність людини до мобілізації знань, умінь і зовнішніх ресурсів для ефективної діяльності в конкретній життєвій ситуації" [16, с. 58], А.Хуторський вважає, що означене поняття визначає задану вимогу-прогноз освітньої підготовки того, хто навчається, а компетентність – сформовану якість, результат цілеспрямованої педагогічної діяльності.

І.Зимня розуміє "компетенцію" як "деякі внутрішні, потенційні, приховані психологічні новоутворення: знання, уявлення, алгоритми дій, системи цінностей і стосунків, які потім виявляються в компетентностях людини" [9, с. 34].

Н.Горденко компетенціями називає "інтегровані комплекси знань, умінь, особистісних властивостей – усе, що бере участь в отриманні практичних результатів; сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності), що задаються по відношенню до певного кола предметів і процесів і необхідних для якісних продуктивних дій по відношенню до них; наперед задана норма освітньої підготовки" [6, с. 11].

Отже, підтримуємо думку О.Овчарук, яка визначає компетенцію як "об'єктивну категорію, суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень та ін. у певній сфері діяльності людини як абстрактного носія" [13, с. 7].

Гнучкість, мінливість, висока інноваційна динаміка сучасного ринку праці визначають нові вимоги до здобувачів робочих місць: готовність до безперервної самоосвіти і модернізації професійної кваліфікації, ділові комунікації, кооперації, конструктивні дії у нестандартних і невизначених ситуаціях, здатність до прийняття відповідальних рішень, критичне мислення, навички роботи з різними джерелами інформації, толерантна поведінка в конкурентному середовищі та в умовах стресогенних чинників тощо. Вимоги роботодавців формулюються не тільки і не стільки у форматі "знань" випускників, скільки в термінах способів діяльності ("вміння", "здатність", "готовність") [3, с. 154].

Отже, в реаліях сьогодення в системі професійної освіти актуалізуються не тільки рамки знань, а й спеціальні професійні та ключові компетенції.

Європейський вимір в освіті як стратегія, що розроблена в рамках Ради Європи, включає в себе напрям "Ключові компетенції для Європи". В.Хутмаєр визначає п'ять ключових компетенцій (key competencies), якими "мають володіти молоді європейці", а саме: "політичні та соціальні компетенції; компетенції, пов'язані з життям у багатокультурному суспільстві; компетенції, пов'язані з володінням (mastery) усної та письмової комунікації; компетенції, пов'язані зі зростанням інформатизації суспільства; здатність навчатися протягом усього життя" [18, с. 30].

У працях учених країн Європейського Союзу середини 80-х рр. ХХ століття Д.Мертенса, Б.Оскарсона, А.Шелті, Р.Бадера, С.Шо та інші науково обґрунтовані причини необхідності введення в професійну освіту, крім знань, умінь і навичок, нових освітніх конструктів – компетенцій, компетентностей та ключових кваліфікацій.

Коло компетенцій, які вже доцільно розглядати як бажаний результат освіти, окреслено в деяких документах та матеріалах ЮНЕСКО. У доповіді Міжнародної комісії з освіти для ХХІ ст. "Освіта: прихований скарб" Ж.Делор визначає "чотири стовпи, на яких ґрунтується освіта", а саме: "навчитися пізнавати, навчитися робити, навчитися жити разом, навчитися жити", тобто "придбати не лише професійну кваліфікацію, але і в ширшому сенсі компетентність, яка дає змогу справлятися з різними ситуаціями і працювати у колективі" [8, с. 31].

Ключовими компетенціями, якими "повинен володіти кожен член українського суспільства (термін ключові підкреслює, що компетенції даного виду є своєрідним ключем до успішного життя людини в суспільстві)". Л.Беспалова визначає ціннісно-смыслову; загальнокультурну; навчально-пізнавальну; інформаційну; комунікативну; соціально-трудоу; компетенцію особистісного самовдосконалення. Освітніми компетенціями, рівень сформованості яких дослідниця трактує як результати освіти учнів, є: "вміння працювати з

інформацією; готовність до комунікацій; інтелектуальна і креативна діяльність; самоорганізація; широка ерудиція" [2].

О.Бобиєнко вважає, що ключові компетенції являють собою здібності особистості до ефективного розв'язання певного класу професійних завдань, що виникають у діяльності сучасного професіонала, незалежно від професії та спеціальності (працювати "в команді", проводити проблемний аналіз ситуації, налагоджувати соціальні контакти, обробляти інформацію, розв'язувати специфічні завдання в процесі трудового найму тощо). Вони принципово надпредметні та формуються й оцінюються в конкретній ситуації як присвоєні людиною способи діяльності. На думку дослідниці, "перелік ключових компетенцій, виявлених на основі вивчення вимог роботодавців та інших замовників професійної освіти до його якості, включає в себе шість ключових компетенцій: інформаційну, соціально-комунікативну, компетенцію у вирішенні проблем, здатність до ефективного поведінки на ринку праці, підприємницьку компетенцію і здатність до професійного росту та самоосвіти. Три ключові компетенції (інформаційна, соціально-комунікативна компетенції і компетенція у вирішенні проблем) можуть бути сформовані засобами релевантних педагогічних технологій у рамках навчальних дисциплін, визначених державними освітніми стандартами. Для розвитку трьох ключових компетенцій (здатність до ефективного поведінки на ринку праці, підприємницька компетенція і здатність до професійного росту і безперервної самоосвіти), крім використання відповідних педагогічних технологій, необхідне введення відповідних додаткових спецкурсів" [3, с. 158].

А.Беляєв акцентує на тому, що у вищому навчальному закладі "студент повинен отримати комплекс компетенцій в якості застави для майбутнього, для зміни профілю діяльності, тобто запас знань і способів діяльності. У цьому зв'язку актуальною стає проблема розробки технології формування у студентів комплексу рефлексивних умінь і способів діяльності" [1, с. 29].

На думку А.Хуторського, у період навчання формуються три види компетенцій: "ключові (найбільш універсальні за своїм характером і міри застосовності компетенції. Їх формування здійснюється у рамках кожного навчального предмета. Інколи їх називають широкими компетенціями); загальнонаочні (відносяться до певного кола навчальних предметів і освітніх областей); наочні (відносяться і формуються в рамках конкретного предмета)" [10].

Н.Горденко зазначає, що "ключові компетенції – це не просто система знань, умінь і навичок, а здатність застосувати знання, вміння, навички в конкретній ситуації для ефективного розв'язання завдань (проблем)" [6, с. 11].

О.Голубєва, А.Суханов вважають, що "ключові компетенції формуються переважно на основі знань-інструментів, які включають у себе людину, котра пізнає ще й стратегії пізнавальної діяльності, на відміну від знань-описів – сукупності конкретних наукових відомостей про навколишній світ" [5, с. 4].

"Освітніми компетенціями" А.Хуторський визначає "сукупність взаємопов'язаних смислових орієнтацій, знань, умінь, навичок і досвіду діяльності учня, необхідних, щоб здійснювати особистісно та соціально значущу продуктивну діяльність по відношенню до об'єктів реальної дійсності" [16, с. 62].

Основними компетенціями студентів Н.Горенко називає: здатність продемонструвати знання основ та історії базових дисциплін; здатність правильно використовувати методи і технічні навички в рамках дисципліни; здатність сприйняти нову інформацію в обраній професійній сфері й дати її тлумачення; вміння продемонструвати розуміння загальної структури професійного інформаційного поля і зв'язків між його частинами; здатність оцінити якість досліджень та інформації в даній предметній області, розуміти і використовувати методи критичного аналізу та розвитку теорій; здатність здійснювати професійну діяльність у швидкоплинному інформаційному полі [6].

Ефективними способами підвищення мотивації студентів до оволодіння освітніми та іншими компетенціями А.Беляєв визначає орієнтацію на досягнення успіху та моделювання

ситуації успіху. "Участь студентів у науково-інформаційній діяльності, у різних конкурсах, конференціях, олімпіадах, навчальні досягнення, вторинна зайнятість – усе це є найважливішими засобами досягнення успіху, формування професійної гідності особистості, засвоєння корпоративних норм поведінки" [1, с. 30].

Ураховуючи думку Б.Гречина, на наш погляд, освітніми компетенціями студента можна визначити такі й розглянути їх у чотирьох аспектах: 1) уміння планувати навчальну діяльність; уміння аналізувати ту чи ту подію, оцінювати її; уміння знайти інформацію щодо означеної тематики; уміння визначати оптимальні технології (методи, форми) для конкретної навчальної діяльності – академічні; 2) уміння говорити без зорової опори; уміння встановлювати контакт та отримувати зворотній зв'язок при спілкуванні з аудиторією; уміння розмовляти виразно, емоційно впливати на слухачів – комунікативні; 3) уміння порівнювати два погляди; уміння критично оцінити теоретичний опис (або практичний досвід) та знайти в ньому переваги й недоліки; уміння запропонувати принципово нові засоби для вирішення навчальної проблеми; уміння створювати моделі майбутньої професійної діяльності; уміння оригінально і наочно представляти результати дослідження – дослідницькі; 4) уміння оцінити рівень підготовки, досягнення, успіхи однокурсників; уміння організувати свій колектив одногрупників; уміння підтримувати дисципліну; уміння добиватися поставленої навчальної мети; уміння перебудовувати хід навчальної діяльності залежно від мінливих умов (навчально-діяльнісна імпровізація); уміння підтримати робочий темп заняття; вміння володіти своїм станом під час заняття – організаційні [7].

Отже, значущими освітніми компетенціями студента є не тільки ціннісно-сміслові (ціннісні орієнтації, що становлять ядро світогляду); загальнокультурні; навчально-пізнавальні (компетенції у сфері самостійної пізнавальної діяльності); науково-інформаційні; комунікативні; соціально-трудова; компетенції саморегуляції і рефлексії та наявність у нього знань, умінь і навичок, з'єднаних із соціально важливими й професійно значущими якостями особистості, але й його здатність (готовність) ефективно застосувати їх у конкретній ситуації для конструктивного розв'язання поставленого завдання.

У психологічному аспекті вищевказана готовність включає такі компоненти: мотиваційний (спрямованість до успіху, спрямованість на набуття соціально значущих і професійно важливих якостей); емоційний (упевненість у власних силах, задоволеність у досягнутих результатах); вольовий (самоконтроль, саморегуляція); інтелектуальний (розумова працездатність); операціональний (володіння прийомми і способами діяльності) [6, с. 13].

Таким чином, сформованість вищезазначених важливих освітніх компетенцій студента, на нашу думку, сприятиме подальшому розвитку їх рефлексивного погляду на особисту професійну діяльність, себе й навколишній світ, нестандартного мислення та відповідних особистісних якостей, що не тільки детерміновано динамічними процесами сучасного соціуму, але й має важливе значення для повноцінної життєдіяльності молоді у реаліях сьогодення.

Перспективними напрямками означеної діяльності, на нашу думку, можуть бути: дослідження загальних, наочних та академічних компетенцій, обґрунтування дослідницьких компетенцій, направленість на поновлення змісту освіти і методів навчання; передбачення навчання соціальним наукам із можливістю підкреслення загальнолюдського характеру наукових знань.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Беляев А. В. Формирование ключевых компетенций в образовательном процессе / А. В. Беляев // Проблемы обеспечения целостности образовательного процесса: Материалы научно-практической конференции (апрель, 2004). – Ставрополь : Издательство СГУ, 2004. – С. 27-31.
2. Беспалова Л. О. Компетентнісний підхід у підготовці кваліфікованих робітників / Л. О. Беспалова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fs.ptu.org.ua/wps/files.get.php?id=6593>.

3. Бобиенко О.М. Современный преподаватель высшей школы: ментор или тьютор? // Научно-информационный журнал "Вестник ТИСБИ". 2004. – №2. – С.154-161.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. : Ірпінь : ВТФ "Перун", 2003. – 1440 с.
5. Голубева О. Н., Суханов А. Д. Стратегия развития общего высшего образования / О. Н. Голубева, А. Д. Суханов // Известия РАО, 2000. – №1. – С. 3-10.
6. Горденко Н. В. Формирование академических компетенций у студентов ВУЗов : автореф. дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Н. В. Горденко // Ставропольский государственный университет. – Ставрополь, 2006. – 22 с.
7. Гречин Б. С. Формирование педагогических компетенции студентов / Б. С. Гречин // Научный журнал : Ярославский педагогический вестник, 2010. – №1. – С. 112-115.
8. Делор Ж. Образование: сокровище и сокровище / Ж. Делор. – UNESCO, 1996. – 37 с.
9. Зимняя И. А. Психология обучения неродному языку : на материале русского языка как иностранного / И. А. Зимняя. - М. : Рус. яз., 1989. – 221 с.
10. Ключевые компетенции и образовательные стандарты. Стенограмма обсуждения доклада А. В. Хуторского в РАО // Интернет-журнал "Эйдос", 2002. – 23 апреля. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://eidos.ru/journal/2002/0423-1.htm>.
11. Концепція розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010-2020р.). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.<http://osvita-dnepr.com/index.php/normativno-pravova-baza/41-profesijno-tehnichna-osvita/484-kontseptsiya-rozvitku-profesijnoi-osviti-i-navchannya-v-ukrajini-2010-2020r-proekt>.
12. Лебедкова Н. В. Формирование ключевых компетенций у студентов через применение ИКТ / Н. В. Лебедкова, А. Н. Шушакова // Молодой ученый, 2012. – №4. – С. 425-427.
13. Овчарук О. В. Развитие компетентного подхода: стратегические ориентиры международной спільноти: научное издание / О. В. Овчарук // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: Світовий досвід та українські перспективи : (Бібліотека з освітньої політики): Колективна монографія. – Київ : К.І.С, 2004. – С. 6-15.
14. Словарь иностранных слов. – 18-е изд., стер. – М. : Рус. яз., 1989. – 624 с.
15. Український педагогічний енциклопедичний словник. Видання друге, доповнене й виправлене. – Рівне : Волинські обереги, 2011. – 552 с.
16. Хуторский А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А. В. Хуторский // Народное образование, 2003. – №2. – С. 58-64.
17. Dictionary of contemporary English. 3-d editions Longman. England, 2001. – 270 p.
18. Hutmacher Walo. Key competencies for Europe // Report of the Symposium Berne, Switzerland 27-30 March, 1996. Council for Cultural Co-operation (CDCC) // Secondary Education for Europe Strasburg, 1997. – P. 27-31.

Пономаренко А. А.

ЗНАЧИМЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТА: ДЕФИНИТИВНЫЙ АНАЛИЗ

В статье осуществлен дефинитивный анализ значимых образовательных компетенций студента. Рассмотрены особенности содержания обучения в высших учебных заведениях, которое ориентируется на потребности украинского общества и обеспечивается не только ценностно-смысловыми, общекультурными, учебно-познавательными, научно-информационными, коммуникативными, социально-трудовыми компетенциями, компетенциями саморегуляции и рефлексии, а также наличием знаний, умений и навыков, соединенных с социально важными и профессионально значимыми качествами личности, но и способностью эффективно применить их в конкретной ситуации для эффективного решения поставленной задачи.

Ключевые слова: компетенции, компетентностный подход, ключевые компетенции, общие компетенции, наглядные компетенции, академические компетенции, коммуникативные компетенции, исследовательские компетенции, организационные компетенции, значимые образовательные компетенции студента.

STUDENT'S MEANINGFUL EDUCATIONAL COMPETENCIES: THE DEFINITIVE ANALYSIS

The article covers the definitive analysis of the student's meaningful educational competencies. Peculiarities of the higher educational establishments content area with focus on Ukrainian society's needs are examined. The last is supplemented with not mainly values and sense, general culture, educational (cognitive), scientific and informational, communicative, social and labour competencies along with such ones as self-regulative and reflective, knowledge and skills gained and inter-linked with socially important and professionally recognized personal traits; but also the ability to apply them purposefully for effective usage up to the situation and solutions found.

Key words: competencies, competent-based approach, key competencies, basic (general) competencies, visual competencies, academic competencies, communicative competencies, research competencies, organizational competencies, student's meaningful educational competencies.

УДК 811.161.2:614.253

Андрейко Я. В.

ІНШОМОВНА ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ

У статті проаналізовано поняття професійної компетенції, тобто здатності успішно діяти на основі практичного досвіду, умінь і знань при вирішенні завдань професійної діяльності.

Ключові слова: російська мова як іноземна, лексична норма, іншомовна професійна компетенція, мовленнєвий етикет.

Проблема навчання російської мови як іноземної постійно знаходиться в ряду актуальних проблем педагогіки та комунікативної лінгвістики.

Молодь із країн Азії, Африки приїжджає до України з метою здобуття вищої та післядипломної освіти. В деяких країнах російська мова вивчається у шкільному курсі як іноземна. Однак підготовка іноземних студентів з російської мови, отримана на батьківщині, є недостатньою для успішного оволодіння обраною спеціальністю. Студенти-іноземці відчують великі труднощі в оволодінні спеціальною термінологією в системі наук, що становлять основу професійної підготовки фахівців, не сприймають на слух лекції зі спеціальних дисциплін, не можуть зрозуміти змісту навчальних посібників. Усі ці чинники зумовили зростання ролі російської мови і значення практичного оволодіння нею іноземцями, які навчаються в наших вищих навчальних закладах.

Метою і результатом вищої професійної освіти виступає поняття "професійна компетенція", тобто здатність успішно діяти на основі практичного досвіду, умінь і знань при вирішенні завдань професійної діяльності. У психолого-педагогічній літературі компетентність розглядається як категорія оцінна, що характеризує людину як суб'єкта певного виду діяльності і забезпечує досягнення успіхів. При цьому оцінюються такі компоненти, як структура знань і умінь, ціннісні орієнтації, ставлення до діяльності, її результативність і здатність до удосконалення. Іншими словами, компетентність – це стійка готовність і здатність людини до діяльності зі "знанням справи". Останнє залежить від "таких п'яти основних елементів: глибоке розуміння суті завдань і проблем, які розв'язуються; наявність досвіду у даній сфері; уміння обирати засоби і способи діяльності, адекватні конкретним обставинам місця і часу; почуття відповідальності за досягнуті результати; здатність учитися на помилках і привносити корективи у процес досягнення мети" [3, с. 28].